

Beleidskader Kortdurend Penitentiair Programma van het Gevangeniswezen, Dienst Justitiële Inrichtingen

Inleiding

Met de visie 'Recht doen, kansen bieden' en bijbehorende Wet straffen en beschermen (Wet SenB) wordt gestreefd naar een effectievere uitvoering van gevangenisstraffen. De visie gaat over de wijze waarop een gevangenisstraf wordt uitgevoerd vanuit het perspectief van de geloofwaardigheid van straffen en de bescherming van de maatschappij.

Door de Wet straffen en beschermen zijn de regels voor verlof en het PP veranderd.

Vanaf 1 december 2021 vervalt het Penitentiair Programma (PP) voor gedetineerden die in totaal langer dan 1 jaar gevangenisstraf hebben¹. Alleen gedetineerden met één straf van 6 maanden tot 1 jaar dan wel met straffen met een gezamenlijke duur van 6 maanden tot 1 jaar komen nog in aanmerking voor PP. Het PP duurt 1/6e deel van de straf, minimaal 4 weken en maximaal 2 maanden.

Het PP is een programma waaraan gedetineerden kunnen deelnemen ter verdere tenuitvoerlegging van de aan hen opgelegde vrijheidsstraf of veroordeling in eerste aanleg in aansluiting op hun verblijf in een inrichting. Evenals elke vorm van re-integratieverlof is ook PP alleen toegestaan als het bijdraagt aan de realisatie van een of meer re-integratiedoelen zoals opgesteld in het persoonlijk D&R-plan van de gedetineerde. Specifiek voor PP geldt dat dit re-integratiedoelen moeten zijn op de basisvoorwaarden werk en inkomen én huisvesting, de thuissituatie en het opbouwen van het sociaal netwerk. De gedetineerde heeft tijdens de detentie aan deze re-integratiedoelen gewerkt en PP is derhalve een logische vervolgstap.

Het PP is een maatwerktraject en biedt een voorwaardelijk kader om gedetineerden geleidelijk voor te bereiden op hun terugkeer in de samenleving. Voor het toekennen van PP geldt ondermeer een weging en beoordeling van gedrag, risico's en slachtofferbelangen in relatie tot de toe te kennen vrijheden.

Het PP vormt daarmee een belangrijk onderdeel van de detentiefasering en is beschikbaar in die gevallen waarin het alternatieve voorwaardelijk kader van de v.i., als gevolg van de beperkte strafduur, niet beschikbaar is. Vóór inwerkingtreding van de wet konden gedetineerden met straffen langer dan een jaar ook in aanmerking komen voor deelname aan een PP. Het programma werd dan voorafgaand aan de v.i. doorlopen. In de wet is de overlap tussen beide modaliteiten van de detentiefasering opgeheven, ook is bij de totstandkoming aandacht besteed aan de omstandigheid dat tussen de beide modaliteiten inhoudelijk geen wezenlijke verschillen bestaan. In beide gevallen gaat het immers om een kader dat persoonsgericht wordt ingevuld en waarbinnen gedetineerden zich onder toezicht en voorwaarden in de maatschappij begeven².

Het PP vindt plaats onder de verantwoordelijkheid van de directeur en is onderdeel van de tenuitvoerlegging van de straf. De selectiefunctionaris beslist namens de minister over de deelname aan het programma.

1. Criteria, voorwaarden en uitsluitingsgronden

De basis voor het bepalen van deelname aan een PP is de penitentiaire beginselenwet (PBW) artikel 4 en de penitentiaire maatregel (PM) hoofdstuk 3.

De criteria en voorwaarden voor deelname aan PP zijn:

- **Straflengte en duur PP**

Aan een PP kan worden deelgenomen gedurende ten hoogste **een zesde deel** van de opgelegde vrijheidsstraf(fen) direct voorafgaand aan de datum van invrijheidstelling. Daarbij geldt het volgende:

¹ Er is een PP overgangsrecht voor gedetineerden die op 1-12-2021 een strafrestant (met aftrek van v.i.) van maximaal 3 jaar hebben en een einddatum detentie vóór 01-12-2024. Hiervoor geldt het beleidskader PP overgangsrecht

² Kamerstukken II 2018/19, 35 122, nr. 3, blz. 40

- Er is sprake van een (niet) onherroepelijk veroordeling met een totale strafduur van ten minste **6 maanden en ten hoogste 1 jaar**;
- Indien de veroordeling tot een vrijheidsstraf nog niet onherroepelijk is, worden de datum van invrijheidstelling en het strafrestant berekend op grond van de veroordeling waartegen het rechtsmiddel is aangewend³.
- De duur van een PP is **een zesde deel van de vrijheidsstraf(fen)** met een minimum van **4 weken** en een maximum van **2 maanden**;
- Er zijn geen andere omstandigheden die zich tegen deelname verzetten;
- Het PP moet passen in en bijdragen aan de **re-integratie- en/of gedragsdoelen zoals deze zijn opgenomen in het persoonlijke D&R-plan** ter voorbereiding op de terugkeer in de maatschappij. Hierbij moet minimaal aandacht zijn voor de re-integratiedoelen op de basisvoorwaarden werk en inkomen én huisvesting, de thuissituatie en het opbouwen van het sociaal netwerk. Uit het D&R-plan moet blijken dat de gedetineerde al tijdens de detentie heeft gewerkt aan deze re-integratie en/of gedragsdoelen en dat PP dus een logisch gevolg is van dit traject.
- Afweging van **gedrag, risico's en slachtofferbelangen** moeten tot een positief advies leiden en zijn afgewogen in relatie tot de toe te kennen vrijheden. Hiervoor zijn onderliggende kaders opgesteld:
 - Beleidskader gedrag gehele detentie: 80% gewenst gedrag, bij 60%–80% maatwerk afweging in samenhang met overige voorwaarden cq criteria;
 - Risicoscreener Geweld: de toetsing op het risico geweld is onderdeel van de totale toetsing op risico's;
 - Toetsingskader slachtofferbelangen.
- Adviezen:
 - **Reclasseringsadvies** als:
Een reclasseringsadvies is nodig indien er sprake is van een voorwaardelijke sanctie met reclasseringstoezicht aansluitend op detentie; Aanvullend kan een reclasseringsadvies worden opgevraagd als dit gewenst is naar aanleiding van gedrag, risico, slachtofferbelangen.
 - **Advies politie** als
Screening van het verblijfadres geen onderdeel is van reclasseringsadvies;
Screening werkgever.
 - **OM advies** als:
 - a De zaak loopt nog in hoger beroep en er is bij de veroordeling in eerste aanleg nog geen Advies OM afgegeven. DJI vraagt éénmalig of het OM nog Advies wenst uit te brengen.
 - b Betrokkene is onherroepelijk veroordeeld met een uitspraakdatum voor 1-1-2020 en heeft een executie-indicator. DJI vraagt slechts éénmalig of het OM nog Advies wenst uit te brengen.
 - c Het OM heeft in het reeds afgegeven Advies OM aangegeven nader Advies te willen uitbrengen bij ontwikkelingen in de executiefase (zoals fasering/ verlof)
 - d Het eerder afgegeven Advies OM vraagt om een toelichting/ nadere duiding (concrete vraagstelling aan het OM noodzakelijk, let op, het OM geeft geen richtinggevend Advies).
- **Basisvoorwaarden**
Werk en Inkomen:
 - **Minimaal 26 uur programma:**
Een PP omvat *minimaal 26 uur* per week aan activiteiten, die een bijdrage leveren aan de geslaagde terugkeer in de samenleving;
 - Het programma is maatwerk en sluit aan op gedrags- en re-integratiedoelen vanuit het D&R-plan ter voorbereiding op een duurzame terugkeer in de maatschappij bij voorkeur door betaald werk;
 - Getekend document Afspraken Ex-Made PP:** Individuele afspraken tussen PP-deelnemer, DJI en organisatie, waar de deelnemer de werkzaamheden/activiteiten verricht, worden schriftelijk vastgelegd in het document Afspraken Ex-Made PP;
 - Getekende overeenkomst organisatie:** Overeenkomst waarin de organisatie akkoord gaat met afspraken en voorwaarden omtrent de plaatsing van een PP-deelnemer.
 - Binnen afzienbare tijd **beschikken over inkomsten:**
De PP-deelnemer beschikt binnen afzienbare tijd over inkomen door arbeid en/of een uitkeringsinstantie, eigen vermogen of wordt in levensonderhoud voorzien door familie.
 - Bij een arbeid(stoeleidend) programma/traject geldt dat:
 - Werknemersvaardigheden met een voldoende** boordeeld zijn;
 - Bij In-Made aantoonbaar actief gewerkt is aan de **doelen op arbeid na detentie**, zoals opgenomen in het persoonlijke D&R-plan;
 - De leer-werkplek aansluit bij de re-integratiedoelen op arbeid na detentie en is gescreend.

³ Uitgangspunt voor de berekening van het PP is de veroordeling in eerste aanleg. Indien er gedurende het PP een nieuwe uitspraak is door het Gerechtshof dan worden de termijnen indien nodig aangepast aan de nieuwe uitspraak. Dit kan gevolgen hebben voor deelname aan het Penitentiair Programma (indien de nieuwe uitspraak hoger uitvalt, kan terugplaatsing naar de gevangenis een gevolg zijn).

Zorg:

- Tijdens PP kan worden deelgenomen aan een ambulante zorgtraject (uitgesloten zijn klinische zorg en beschermd wonen). Een ambulante zorgtraject zoals geïndiceerd in het D&R-plan dient in de intramurale fase voorbereid, gepland en gestart te zijn zoals ambulante verslavingszorg of ambulante geestelijke gezondheidszorg;

Schulden, indien van toepassing

- Het meewerken aan een **haalbare betalingsregeling**⁴ bij boetes en/of schadevergoeding. De betalingsregeling is met het CJIB overeengekomen op basis van de te verwachte inkomsten.

Onderdak

- **Aanvaardbaar verblijfadres:** er heeft een screening plaatsgevonden op het verblijfadres (blijkend uit het reclasserings- en/of politie advies). Gedetineerde dient te zijn ingeschreven op het verblijfadres en er moet sprake zijn van re-integratiedoelen op de thuissituatie en/of het zelfstandig kunnen wonen.

ID

- in bezit van geldig wettelijke erkend **identiteitsbewijs** (paspoort, ID-kaart).

Sociaal netwerk

- Er moeten re-integratiedoelen zijn in het opbouwen danwel verstevigen van het sociaal netwerk. Tevens dient uit het persoonlijke D&R-plan van de gedetineerde blijken dat hier tijdens de detentie al aan is gewerkt en PP een logische volgende stap is.

Algemeen

- **getekende deelnameverklaring;** Vóór plaatsing verklaart de gedetineerde kennis te hebben genomen van de algemene voorwaarden en afspraken én verklaart zich er aan te houden gedurende het PP.

Voor deelname aan een PP komen niet in aanmerking:

- Gedetineerden ten aanzien van wie de tenuitvoerlegging van een tevens opgelegde maatregel van terbeschikkingstelling met verpleging van overheidswege nog moet aanvangen;
- Gedetineerden die na de tenuitvoerlegging van de vrijheidsstraf gevolg dienen te geven aan de op hen rustende vertrekplicht of die zullen worden uitgeleverd;
- Gedetineerden die in een extra beveiligde inrichting zijn geplaatst;
- Gedetineerden die in een beperkt beveiligde afdeling zijn geplaatst;
- Gedetineerden aan wie de maatregel tot plaatsing in een inrichting voor stelselmatige daders is opgelegd.

2. Het reclasseringsadvies in relatie tot PP

Als een reclasseringsadvies en/of elektronische monitoring (EM) gewenst is op basis van gedrag, risico of slachtofferbelangen wordt een reclasseringsadvies opgevraagd voor beoordeling van deelname aan een PP en een advies rondom de geïndiceerde bijzondere voorwaarden. Bij de adviesaanvraag PP is toegevoegd:

- Detentiehistorie;
- Onderdelen vanuit het D&R-plan en opgelegde sancties dienen bekend te zijn;
- Voorstel invulling programmatische uren op basis van re-integratie- en/of gedragsdoelen uit het D&R-plan;
- Een eventueel overzicht van openstaande boetes;
- Het beoogde verblijfadres

Het **reclasseringsadvies** is 21 dagen voor de beoogde PP-datum in bezit van de PI en gaat in op:

- Het recidiverisico van de gedetineerde bij deelname aan PP;
- De noodzakelijke voorwaarden;
- De geschiktheid van het beoogde verblijfadres, mede op basis van het advies van politie, op:
 - technische aspecten (EM);
 - sociale aspecten (huurachterstand, instemmingsverklaring hoofdbewoner, adres is stabiel gezien schulden).
- De geschiktheid van de organisatie (die een substantieel gedeelte van programma uitvoert namens 3RO als erkende instantie) mede op basis van het advies van de politie, indien van toepassing;
- Aansluitdatum EM, indien van toepassing;
- Beoordeling of een betalingsregeling haalbaar is in relatie tot inkomen en overige schuldenproblematiek.

⁴ Hieronder valt ook **Schadevergoeding slachtoffers**, indien van toepassing. In de weging voor deelname geldt dat de belangen van slachtoffers, nabestaanden en andere relevante personen, waaronder de door de veroordeelde geleverde inspanningen om de door het strafbare feit veroorzaakte schade te vergoeden

3. Besluit PP

BBA of PP

Een samenloop van een PP en BBA is uitgesloten. Dit biedt geen meerwaarde gelet op de minimale termijn van vier weken voor zowel het PP als BBA. Een termijn van tweemaal vier weken is te kort om zowel een deelname aan het PP als een verblijf op de BBA praktisch voor te bereiden en uit te voeren.

Als een gedetineerde gezien de straf lengte in aanmerking komt voor re-integratieverlof voor extramurale arbeid (BBA) én een PP, beslist de Sf op basis van voordracht van de VD. Als de Sf negatief besluit, kan de Sf de gedetineerde adviseren alsnog een aanvraag te doen voor re-integratieverlof voor extramurale arbeid.

Om te beoordelen welk traject het best past bij de re-integratie van de gedetineerde geldt voor PP, dat aanvullend op de BBA-randvoorwaarden, er sprake moet zijn van:

- Een aanvaardbaar goedgekeurd verblijfsadres;
- Re-integratiedoelen op het weer zelfstandig kunnen wonen, de thuissituatie en/of het opbouwen van het sociaal netwerk;
- Een afweging op de risico's en de slachtofferbelangen in relatie tot de extra toe te kennen vrijheden.

Toetsing voor deelname aan PP

De VD en het MDO toetst of aan alle criteria en voorwaarden voor deelname aan PP is voldaan. De VD adviseert aan de Sf of een gedetineerde in aanmerking kan komen voor deelname aan een PP. Het VC advies/besluit dient in ieder geval in te gaan op:

- Weging drie criteria: gedrag, risico's en slachtofferbelangen i.r.t. de toe te kennen vrijheden;
- Re-integratiedoelen op de basisvoorwaarden werk en inkomen én huisvesting, de thuissituatie en het opbouwen van het sociaal netwerk;
- Onderbouwing advies;
- Getekend document afspraken Ex-Made PP;
- Getekende deelnameverklaring;
- Advies 3RO (en OM-advies), indien van toepassing;
- Getekende betalingsregeling (contract), indien van toepassing;
- Voorstel risico beperkende voorwaarden: een op de persoon van de gedetineerde afgestemde afweging. EM kan opgelegd worden om een gebiedsgebod en/of – verbod te monitoren, indien van toepassing.

De Sf beslist over deelname aan PP en betreft aanvullend aan het advies van de VD met bijbehorende documenten, in ieder geval:

- De mate waarin en de wijze waarop is gebleken van goed gedrag;
- De mogelijkheden om risico's te beperken/beheersen door het toepassen van EM en/of bijzondere voorwaarden;
- De belangen van slachtoffers, nabestaanden en andere relevante personen, waaronder de geleverde inspanningen om de door het strafbare feit veroorzaakte schade te vergoeden;
- De aard, zwaarte en achtergronden van het gepleegde delict;
De mate van onzekerheid over de datum van invrijheidstelling.

Let op: een verzoek van een gedetineerde moet altijd doorgezonden worden naar de Sf, ook als alle adviezen negatief zijn (art. 18 PBW, gedetineerde heeft het recht een verzoekschrift in te dienen, deelname aan PP wordt expliciet genoemd)

De Sf beslist ook over toepassing van EM op basis van advies van de VD, het reclasseringsadvies én het deeladvies EM. De Sf kan bepalen om EM toe te passen als:

- Het gedrag van de deelnemer daartoe aanleiding geeft;
- Aan de deelname aan het PP bijzondere risico's zijn verbonden, of;
- Dit voor de bescherming van de belangen van slachtoffers noodzakelijk is.

EM kan vervallen indien het gedrag, risico of de belangen van slachtoffers niet langer tot het toezicht aanleiding geven. De PP-deelnemer kan wederom onder EM worden gesteld indien het gedrag, risico of de belangen van slachtoffers daartoe aanleiding geven.

4. Het Penitentiair Programma

Een PP bevat zowel punitieve elementen als elementen die bijdragen aan de re-integratie c.q. het voorkomen van recidive. Tijdens de intramurale- én extramurale fase worden in het D&R-plan

re-integratie- en/of gedragsdoelen opgenomen voor een (gefaseerde) terugkeer naar de samenleving. Een PP bestaat uit:

1. Het programma
2. De voorwaarden
3. Mogelijk Elektronische Monitoring (EM)

Ad 1: Het programma:

- Omvat per week ten minste 26 uur (meer mag, minder niet). Het is ten eerste aan te bevelen om de uren te spreiden over 5 werkdagen. Het is niet toegestaan om met gemiddelden te werken (bijvoorbeeld enige weken meer werken dan 26 uur om daarna vrij te nemen);
- Is een samenstel van activiteiten. De activiteiten zijn maatwerk en sluiten aan bij de re-integratie- en/of gedragsdoelen. Het ultieme doel is het voorzien in inkomen door werk en hebben van huisvesting. De activiteiten zijn gericht op:
 - Arbeidstoeleiding zoals werk, het verkrijgen van een vakdiploma en gewenning aan het arbeidsproces (hieronder ook te verstaan het bieden van onderwijs ter verkrijging van toekomstig werk);
 - Zelfredzaamheid: aanleren van bepaalde sociale vaardigheden, budgettering, woonbegeleiding
 - Ambulante zorg: Het bieden van ambulante zorg zoals verslavingszorg of geestelijke gezondheidszorg;
 - Of geven op andere wijze invulling aan de voorbereiding van de terugkeer in de maatschappij,
- Wordt aangeboden door een erkende instantie⁵. Het erkende programma van DJI is PP Ex-Made Basis.

Ad 2: De voorwaarden

Bij de beslissing tot deelname aan een PP kunnen naast algemene – ook bijzondere voorwaarden worden geformuleerd. De gedetineerde dient met deze voorwaarde(n) in te stemmen om deel te mogen nemen.

- De algemene voorwaarden:
De algemene voorwaarden staan in de deelnameverklaring waarmee de potentiële PP-deelnemer vóór deelname aan PP akkoord dient te gaan. Hierin staan de gestelde voorwaarden om in aanmerking te komen voor PP en de voorwaarden tijdens PP opgenomen. De individuele programma-afspraken zijn schriftelijk vastgelegd en voor akkoord ondertekend in het document 'afspraken Ex-Made
- De bijzondere voorwaarden:
Aan de deelname aan het PP kunnen door de directeur bijzondere voorwaarden betreffende het gedrag van de gedetineerde worden verbonden. Hierbij dient rekening te worden gehouden met de voorwaarden die na detentie gesteld worden, indien van toepassing. Van het stellen van bijzondere voorwaarden doet de directeur mededeling aan de Sf ten behoeve van de selectiebeslissing.

Ad 3: Elektronische monitoring (EM)

Elektronische monitoring kan tijdens het PP worden toegepast als dit noodzakelijk is in verband met:

- Het gedrag
- Gesignaleerde risico's
- Slachtofferbelangen

Voorbeelden voor het toepassen van EM zijn:

- Om een locatieverbod te handhaven en zo te voorkomen dat de PP-deelnemer zich in de nabijheid van het slachtoffer begeeft. Zo kan een voor het slachtoffer nare confrontatie worden voorkomen;
- Om een locatiegebod te handhaven dat soms wordt opgelegd om risico's in de nacht te beheersen. Daarmee kan worden voorkomen dat de PP-deelnemer gedurende de nacht zijn woning verlaat en mogelijk recidiveert of drank of verdovende middelen verwerft.

5. Verantwoordelijke instanties tijdens PP

5.1 Verantwoordelijke instanties

Eindverantwoordelijk – vestigingsdirecteur

De algemene verantwoordelijkheid voor de tenuitvoerlegging van het PP ligt bij de vestigingsdirecteur van de inrichting waar de PP-deelnemer is ingeschreven.

⁵ Een erkende instantie (DJI, een reclasseringsinstelling of een derde-organisatie) die door DJI erkend is voor het aanbieden van een erkend programma.

Uitvoeringsverantwoordelijke instantie (UVI = DJI of 3RO)

- De door de Sf aangewezen PI⁶ of een uitvoeringseenheid van de 3RO, die toezicht houdt op en begeleiding biedt aan de PP-deelnemer;
- De keuze van de Sf over wie het toezicht op het PP houdt (DJI of 3RO) zal het karakter van de afzonderlijke modules en het samenstel daarvan in het desbetreffende PP doorslaggevend zijn om zowel voor de PP-deelnemer als eventuele organisatie zo mogelijk steeds hetzelfde aanspreekpunt te borgen. Oftewel bij een Ex-Made programma is DJI de UVI en bij deelname aan overige programma's is de 3RO de UVI;
- Verantwoordelijk voor het toezicht op feitelijke begeleiding van de PP-deelnemer aan het programma én op de (bijzondere) voorwaarden tijdens het PP.

Erkende Instantie

- Een instantie (van DJI⁷, uitvoeringseenheid van de 3RO of een derde-organisatie⁸), die door DJI erkend is voor het aanbieden van een erkend programma (een standaardprogramma of modules, die onderdeel uitmaken van een PP);
- De mogelijkheid bestaat dat de erkende instantie PP-deelnemers bij een organisatie (zoals een werkgever) plaatst om uitvoering te geven aan de programmatische uren in het kader van PP;
- Het erkende programma's van DJI is PP Ex-Made Basis;
- Is verantwoordelijk voor de inhoud van het programma en het aanbieden van het programma, waarvoor de erkenning is afgegeven.

De senior casemanager is ondermeer verantwoordelijk voor:

- Het tijdens de intramurale fase organiseren van een passend programma tijdens PP, waarbij de gedetineerde ook zelf actief binnen zijn mogelijkheden aan de slag moet;
- Begeleiden van de PP-deelnemer
 - Het behouden van en blijven voldoen aan de (basis)voorwaarden (zoals o.a. huisvesting, werk & inkomen en sociaal netwerk);
 - De voortgang van het traject.
- Toezicht (begeleiding en controle) op nakomen van afspraken, blijven voldoen en houden aan (bijzondere) voorwaarden conform de UVI.

Verantwoordelijke instantie voor uitvoering van elektronische monitoring

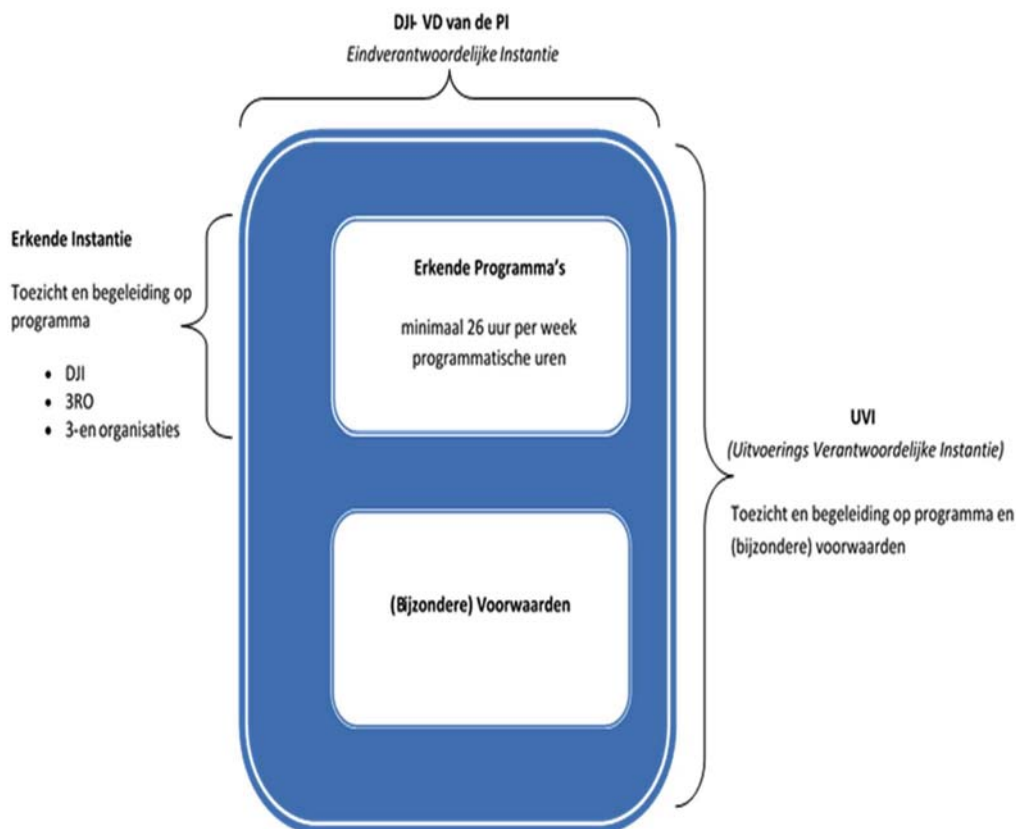
De 3RO is verantwoordelijk voor het deeladvies, organiseren aansluiting EM en de monitoring op de EM. De monitoring bestaat uit:

- De 3RO ontvangt meldingen van de regiekamer die wijzen op overtredingen van locatiegebod en/of -verbod;
- Bij elke melding c.q. overtreding – ongeacht van welke categorie – wordt vastgesteld of deze als verwijtbaar kan worden gekwalificeerd;
- De EM-specialist beschikt over een realtime waarschuwingssysteem en informeert bij overtredingen direct de sr casemanager of geconsigneerd directielid. Minimaal wekelijks (of zoveel vaker als vereist) dient de 3RO de rapportage van de provider te bekijken op naleving van de tijden door de PP-deelnemer en hierover de sr casemanager in te lichten. Het aanspreken van de PP-deelnemer op gedrag (type/ gradatie van overtredingen) vindt dus altijd later plaats dan het moment dat de overtreding vanuit de server van de provider geconstateerd wordt: maximaal een week later;
- Ingeval van afwijkingen en/of overtredingen dient de PP-deelnemer altijd te worden aangesproken.

⁶ Functionaris DJI is senior casemanager

⁷ Functionaris DJI is senior casemanager

⁸ een instelling op het terrein van maatschappelijke hulp- en dienstverlening of opleiding en scholing of een vrijwilligersorganisatie op het terrein van hulpverlening aan justitiabelen, niet zijnde een inrichting of een reclasseringsinstelling

Illustratie: Verantwoordelijke instanties tijdens en onderdelen van een PP

5.2 Plaatsing bij een organisatie (werkgever)

De mogelijkheid bestaat dat de erkende instantie PP-deelnemers bij een organisatie plaatst om uitvoering te geven aan het programma in het kader van PP (zoals een werkgever). Het PP richt zich zoveel als mogelijk op arbeidsprogramma's met als einddoel betaald werk. Om die reden wordt er samengewerkt met organisaties (leer-/werkbedrijven).

Door de erkende instantie dient altijd eerst de organisatie bezocht te zijn. Duidelijk dient te zijn welke activiteiten de PP-deelnemer gaat verrichten en de momenten waarop die activiteiten plaatsvinden.

De organisatie is op de hoogte dat er toezicht van toepassing is, dat er afstemming plaatsvindt over de voortgang en dat eenzijdig een einde gemaakt kan worden aan het PP. Indien door het beëindigen van het PP de activiteiten per ommegaande worden beëindigd, kan daarop door de organisatie geen schade verhaald worden bij DJI. De organisatie faciliteert het programma en kan pas na afstemming met DJI significantie wijzigingen aanbrengen. Dit wordt in 'een overeenkomst organisatie' vastgelegd.

Als de PP-deelnemer deelneemt aan het Ex-Made programma dan is de sr casemanager verantwoordelijk voor:

- Het toetsen van de betrouwbaarheid van de organisatie conform de checklist: toets organisatie;
- Een screening door de politie);
- Een getekende overeenkomst organisatie: De organisatie is op de hoogte dat er toezicht van toepassing is, dat er afstemming plaatsvindt over de voortgang en dat eenzijdig een einde gemaakt kan worden aan het PP. Indien door het beëindigen van het PP de activiteiten per ommegaande worden beëindigd, kan daarop door de organisatie geen schade verhaald worden bij DJI. Dit wordt in een overeenkomst organisatie vastgelegd.
- Een getekend document 'Afspraken Ex-Made PP', hierin worden de individuele afspraken van de deelnemer met de organisatie en DJI en de erkende instantie, indien van toepassing, in vastgelegd.

Let op:

- Bij bemiddeling via een uitzendorganisatie is bovenstaande van toepassing op de werkgever waar de PP-deelnemer feitelijk de activiteiten verricht;
- Het is *n*ét toegestaan om te werken in eigen bedrijf of bij familie;
- Werken als ZZP-er is toegestaan onder voorwaarde dat er een overeenkomst organisatie gesloten wordt met de opdrachtgever.

6. PP als onderdeel van het D&R-plan

Algemeen

PP is een maatwerk programma ter voorbereiding op terugkeer naar de maatschappij. Het kwalitatief vormgeven van het maatwerkprogramma vereist een gedegen én tijdige voorbereiding tijdens de intramurale fase.

Het is van belang dat tijdig in de intramurale fase gesignaleerd wordt of gedetineerden voor fasering in aanmerking kunnen komen en vanaf welke datum. Op zijn vroegst is deelname aan een PP al na 5 maanden detentie mogelijk. Voor deelname aan een PP is het randvoorwaardelijk dat voldaan wordt aan ondermeer het hebben van een aanvaardbaar verblijfadres en werk respectievelijk een programma voortvloeiend uit het D&R-plan. Dit vraagt om een tijdige voorbereiding.

Let op: plaatsing geschiedt pas op het moment als aan de voorwaarden is voldaan oftewel niet conform faseringsdatum!

6.1 D&R-proces

D&R-plan

Na het vaststellen van het persoonlijke traject van de gedetineerde tijdens het eerste MDO, wordt het D&R-plan vastgesteld. Vervolgens wordt het traject volgens de 6-wekelijkse cyclus gemonitord. Als blijkt dat PP een logisch gevolg is in het traject van de gedetineerde, hij heeft laten zien dat hij heeft gewerkt aan alle re-integratie- en/of gedragsdoelen én hij voldoet aan alle criteria zoals is vastgelegd in de checklist MDO/VC PP kan er een voorstel worden ingediend. Indien de gedetineerde ongeschikt wordt geacht voor deelname aan PP, betekent dit niet dat hij op een later moment niet alsnog geschikt kan worden bevonden.

Vorbereiden

Als blijkt dat de gedetineerde een potentiële PP-deelnemer is, neemt de casemanager contact op met de sr casemanager om het traject voor te bereiden. Dit verloopt via het aanmeldformulier, wat ook dient als checklist. Tijdens het voorbereiden gaat de gedetineerde aan de slag om aan de basisvoorwaarden voor deelname aan een PP te voldoen zoals het organiseren van een aanvaardbaar verblijfadres, het beschikken over een inkomen (bij voorkeur door werk) en een geldig identiteitsbewijs. De gedetineerde wordt bij het op orde brengen van de basisvoorwaarden waar nodig begeleid en ondersteund door de casemanager. Ten aanzien van de invulling van het programma wordt de gedetineerde begeleid en ondersteund door de sr casemanager. De casemanager is tijdens de intramurale fase regievoerder op het D&R-plan. Hiermee wordt een “warme overdracht” en integraal traject geborgd.

Belangrijke aspecten ten behoeve van het voorbereiden zijn:

- Aanvragen uitkering, indien van toepassing:
In een zo vroeg mogelijk stadium de gedetineerde begeleiden bij het aanvragen van een uitkering (behandeling duurt gemiddeld 8 weken!). De gemeente heeft het recht om een tegenprestatie te vragen. Daarom dient in overleg met de gemeente de inhoud van een PP afgestemd te worden. Indien een gedetineerde, die aan PP gaat deelnemen, een uitkering ontvangt in het kader van arbeidsongeschiktheid en het PP bestaat uit arbeid, moet vooraf toestemming gevraagd zijn aan de uitkerende instantie voor het verrichten van die arbeid.
- Regionaal plaatsen
Het is van belang dat de gedetineerde overgeplaatst wordt naar de PI (samenwerkingsverband) zo dicht mogelijk bij het toekomstige verblijfadres. De senior casemanager kan met behulp van het lokale netwerk (o.a. gemeente, werkgevers, 3RO en maatschappelijke instellingen) het PP beter voorbereiden dan wanneer de gedetineerde elders is geplaatst. Hiervoor dient een overplaatsingsverzoek te worden ingediend.

Besluiten

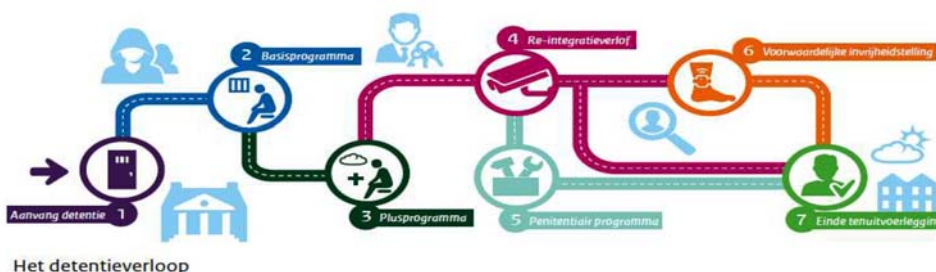
De Sf besluit over deelname aan PP, indien nodig met (bijzondere) voorwaarden, op basis van de diverse adviezen en het voldoen aan de criteria.

Aansluiten

Als er sprake is van EM zorgen de 3RO en DV&O dat op startdatum PP de PP-deelnemer wordt aangesloten.

Extramurale D&R-proces – Toezicht (begeleiden en controleren)

Tijdens het PP is de sr casemanager of toezichthouder van de 3RO verantwoordelijk voor en regievoerder op het detentie- en re-integratieproces van de PP-deelnemer. Het proces toezicht is het op maat begeleiden en controleren van de PP-deelnemer met als doel om het PP succesvol af te ronden. Hierbij is het van belang dat in ieder geval de basisvoorwaarden: (in bezit van) een geldig id-bewijs, huisvesting en inkomen bij voorkeur door betaald werk gerealiseerd zijn. Tijdens het PP is een samenwerking met de gemeente vereist.

6.2 Afstemming

MDO

Tijdens het PP dient de PP-deelnemer en het traject minimaal 1x besproken⁹ te worden in het MDO. Bespreekpunten zijn:

- Voortgang programma: re-integratie- en/of gedragsdoelen en acties op werk & inkomen en sociaal netwerk;
- Gedragsinterventies;
- Incidenten;
- Overdracht gemeente.

De deelnemers van het MDO zijn ondermeer:

- (plv) hoofd D&R;
- senior casemanagers;
- ketenpartners (zoals 3RO¹⁰, gemeente), indien nodig.

7. Sancties

Soorten sancties:

Bij overtreding van de algemene – of bijzondere voorwaarden of verzuim van deelname aan het programma kan de directeur, afhankelijk van de ernst van de gedraging, beslissen tot:

- Het geven van een waarschuwing aan de deelnemer;
- Wijziging of aanvulling van de bijzondere voorwaarden;
- Het adviseren van de Sf om de deelname aan het PP te beëindigen;
- Het direct insluiten van een PP-deelnemer op maatregel met een advies aan de Sf om deelname aan het PP te beëindigen, indien dit dringend noodzakelijk is.

⁹ Gezien de beperkte verblijfsduur (minimaal 4 weken – maximaal 2 maanden)

¹⁰ 3RO t.b.v. voorwaardelijk kader na detentie

Het Toetsingskader promoveren en degraderen is niet van toepassing op PP-deelnemers. Aangezien een PP-deelnemer geen gedetineerde is conform de PBW art.1 lid e: *gedetineerde: een persoon ten aanzien van wie de tenuitvoerlegging van een vrijheidsstraf of vrijheidsbenemende maatregel in een inrichting plaatsvindt*;

Desondanks wordt ook tijdens PP ontoelaatbaar, gewenst- én ongewenst gedrag gehanteerd om het gedrag te beoordelen. In de onderstaande tabel zijn dezelfde termen gebruikt die ook in het toetsingskader gebruikt worden.

Ongewenst- en ontoelaatbaar gedrag tijdens PP, zoals verzuim van deelname aan programma, het verliezen van de baan of ziekte kan tot overplaatsing naar regulier regime (gevangenis) leiden. Indien een gedetineerde zijn baan door overmacht kwijtraakt, dan heeft hij twee weken de tijd om een nieuwe werkgever te vinden. Lukt dit niet, dan wordt de gedetineerde overgeplaatst naar een regulier regime. Ziekte langer dan 2 weken kan ook tot overplaatsing leiden.

Als de gedetineerde door het verliezen van de baan door overmacht of door langdurige ziekte is overgeplaatst, dan kan na het vinden van werk of bij herstel een nieuwe aanvraag worden gedaan.

Oorzaak	Gevolg	Besluit
Ontoelaatbaar gedrag	Overplaatsen	SF
Ongewenst gedrag	Rapporteren aan de directeur Afhankelijk van de ernst van de situatie, overplaatsen	SF
Baan kwijt Ongewenst gedrag	Overplaatsen	SF
Baan kwijt Overmacht (langer dan 2 weken)	Overplaatsen	SF
Ziekte (langer dan 2 weken)	Overplaatsen	SF

Ook is het voorstelbaar dat bij verlies van een aanvaardbaar verblijfadres (een tijdelijke) overplaatsing naar een BBA wenselijk is om detentieschade te beperken. Een overplaatsing kan alleen geschieden als aan de geldende voorwaarden is voldaan en door besluit van de Sf.

Overtredingen buiten kantoortijd en op weekend-/feestdagen

Overtredingen buiten kantoortijd en op weekend-/feestdagen dienen via het algemene nummer van de PI, waar de PP-deelnemer staat ingeschreven, gemeld te worden aan het geconsigneerd directielid).

EM-overtredingen

Binnen een PP wordt EM altijd uitgevoerd door de 3RO. Bij de EM-overtredingen is een categorisering in overtredingen aangebracht:

- 'Lichte' overtreding:
Geldt het professioneel oordeel van de 3RO medewerker in afstemming met de sr casemanager;
- 'Minder zware' overtreding:
wordt ter beoordeling voorgelegd aan de VD van de PI;
- 'Zware' overtreding:
wordt ter beoordeling voorgelegd aan de VD van de PI. In principe volgt beëindiging van het PP en terugplaatsing in de PI.

8. Vrijhedenbeleid

8.1 Vrij te besteden uren

In het kader van het vrijhedenbeleid wordt er een onderscheid gemaakt in:

- Vrij te besteden uren:
De algemene uitgangspunten zijn:
 - De PP-deelnemer verblijft – gedurende de gehele looptijd van het PP – ten minste de nachtelijke uren in 23.00 tot 06.00 op zijn/haar verblijfadres. Als beschikbaarheid ten behoeve van werk in de nachtelijke uren of een gedeelte van de nacht vereist is, wordt dit afgestemd met de VD van de PI;
 - De vrij te besteden uren vallen buiten het verplichte programma;
 - Het aantal vrij te besteden uren is:
 - op doordeweekse dagen 2 uur vrij te besteden
 - weekend 8 uur per dag vrij te besteden

- In het geval van bijzondere omstandigheden en/of het gedrag daartoe aanleiding geven, kunnen vrij te besteden uren worden bijgesteld. Het is voorstelbaar dat er in bepaalde specifieke situaties, mits goed onderbouwd en met akkoord van de VD van de PI, wordt afgeweken van de richtlijnen;
- Er kunnen eisen worden gesteld aan de invulling van de vrij te besteden uren;
- Op vrij te besteden uren is ook controle van toepassing.
- Verlof
 - Is -in principe – niet toegestaan¹¹ tijdens het PP;
 - Bij een bedrijfssluiting of sluiting van de school of stageplaats **langer dan 3 werkdagen** dient een alternatief gezocht te worden voor de verplichte programmatische uren met een minimum van 26 uur per week;
 - Bij (incidentele) bedrijfssluiting of sluiting van de school of stageplaats **t/m 3 werkdagen** worden de vrij te besteden uren afgestemd.

8.2 Niet erkende feestdagen

Aan de PP-deelnemer kunnen uren ter beschikking worden gesteld voor deelname aan activiteiten behorend bij niet erkende feest- en gedenkdagen, zoals jaarlijks vastgesteld in de 'circulaire arbeidsvrije dagen gedetineerden'. De voorwaarden waarvoor de toekenning voor niet erkende feest-/gedenkdagen kan geschieden, zijn:

- De deelname aan de niet erkende feest-/gedenkdag is controleerbaar;
- De regeling betreft toekenning op maat, gericht op de individuele PP-deelnemer en is geen recht;
- De wijze waarop de PP-deelnemer tot dan toe met afspraken en vrijheden is omgegaan, rechtvaardigt toekenning van extra uren.

28 juni 2022

*De Minister voor Rechtsbescherming,
Namens deze,
M. Schippers
Divisiedirecteur Gevangeniswezen en Vreemdelingenbewaring*

¹¹ Incidenteel verlof is mogelijk conform regelgeving